

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms, Inc ואח'

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט מוחמד עלי

המבקשים
1. עופר זלצמן
2. גורגיאנה מורחן
3. ערן צימני

נגד

המשיבות
1. Meta Platforms, Inc
2. Meta Platforms Ireland Ltd
ע"י עוה"ד יי אסטרייכר, אי שפירא ושי' בן אהרון

פסק דין

פסק דין זה ניתן בשלביו המוקדמים של הדיון בבקשה לאישור תובענה כייצוגית שהגישו המבקשים לפי חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: **החוק**). בפסק הדין הוחלט לדחות את בקשת האישור על הסף, זאת אף בלא שהוגשה בקשת סילוק מטעם המשיבות.

בקשת האישור ומהלך הדיון

1. במסגרת הליך ייצוגי, המבקשים בעצמם – ללא בא-כח מייצג – מבקשים לאשר להם להגיש ולנהל תובענה ייצוגית בשםם ובשם **כל אזרחי מדינת ישראל** נגד המשיבות – שהן חברות זרות אשר מנהלות את הרשת החברתית "פייסבוק". להערכת המבקשים הנוק שנגרם לקבוצה מסתכם בסכום של 225 מיליארד ₪ לשנה.

2. לדברי המבקשים, הרשת החברתית האמורה היא כר פורה למעוולים ולמתחזים, אשר משתמשים בפלטפורמה המקוונת (או כפי שהמבקשים מציעים לכנותה בהתבסס על האקדמיה ללשון עברית – מְסֻדָּת), כדי "להרוס את מרקם חייהם של אנשים מן השורה". דברי המבקשים מכוונים למצב דברים נפסד שבו משתמש ברשת החברתית מפרסם בחשבון מזויף מודעה שנחזית להיות אמיתית בה מופיע מספר טלפון של אזרח תמים ולרוב כוללת הזמנה מפורשת או מרומזת להתקשר למספר הטלפון. בעקבות הפרסום רבבות אזרחים מתקשרים למספר הטלפון של אותו אזרח שאינו מודע לפרסום המודעה המסולפת ולא קשור לתוכנה, מה שגורם להטרדתו. על פי הנטען, המודעות שמפורסמות כוללות תוכן מיני וגם תוכן שיווקי. המבקשים מביאים מספר דוגמאות לפרסום שכזה – דוגמה אחת: בקבוצה המונה עשרות אלפי אנשים שמספקת הצעות בילוי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms, Inc ואח'

תיק חיצוני:

להורים עם ילדים, פורסמה המודעה הבאה: "למסירה 10 כרטיסים לספארי ברמת גן בסוף השבוע הקרוב", תוך ציון מספר טלפון של אזרח תמים שאין בינו לבין כרטיסים לספארי ולא כלום. דוגמה נוספת: בחשבון משתמש שכונה "תרנגולות ועופות נוי" פורסמה מודעה בה צוין "לול תרנגולות למסירה לא חדש כמו בתמונה אבל אפשר לעבוד איתו", ולצד המודעה פורסם מספר הטלפון של אחד המבקשים. פרסומים אלו גררו פניות רבות של אזרחים שהאמינו באמת ובתמים כי המדובר בפרסום אמיתי.

3. המבקשים מוסיפים וטוענים כי למרות שקיים מנגנון שמאפשר דיווח לפלטפורמה המקוונת לשם טיפול בתכנים אלו והסרתם, המשיבות לא עושות דבר כדי לחסום את אותם פרסומים. זאת, להערכת המבקשים בשל אלגוריתם כושל.

4. פנייתם של המבקשים לבית המשפט הייתה לאחר שמאן דהוא פרסם מודעות בפייסבוק שכללו תוכן שקרי ובהן צוינו מספרי הטלפון שלהם. בעקבות כך, רבבות אנשים תמימים שהתעניינו במושא המודעה התקשרו למבקשים. פניות אלו, כך נטען, השביתו את הטלפונים אותם נשאו, גרמו להם טרדה רבה ופגעו בפרטיותם. המבקשים מבססים את התביעה על מספר עילות: עילה לפי סעי' 30א' לחוק התקשורת (בזק ושירותים), התשמ"ב-1982 (להלן: **חוק התקשורת**), עילה לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה – 1965; ועילה לפי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

5. בבקשת האישור טענו המבקשים כי סכום תביעתם האישית 3.14 מיליון ₪ ואילו סכום התביעה לקבוצה מוערך בסכום של 225 מיליארד ₪.

6. בבקשה אין הגדרה ברורה של הקבוצה. במקום אחד טענו המבקשים כי "**הגדרת הקבוצה הינה, פשוטה וטבעית, כלל אזרחי מדינת ישראל. למעשה כל מי שיש ברשותו מספר טלפון קווי או סלולרי**" (סעי' 42 לבקשה), אך במקום אחר הוגדרה הקבוצה כלהלן: "**אזרחי מדינת ישראל אשר שם ו/או מספר הטלפון הנייד שלהם ו/או כתובתם מתפרסמת על גבי רשת פייסבוק ללא קבל אישורים מבעוד מועד בין היתר בניגוד לסעי' 30א לחוק [התקשורת]**". (סעי' 7 לבקשת האישור).

7. עוד יצוין כי לפני הגשת הבקשה מושא הליך זה הגישו המבקשים לבית משפט השלום בחדרה (ת"א 60601-12-21) בקשה לצו עשה נגד המשיבות במסגרתה ביקשו לחשוף את פרטי החשבון ממנו בוצעו הפרסומים, ובעקבות הליך זה נמסרו להם פרטים לגבי החשבון. עוד מתברר כי לאחר הגשת הבקשה, הגישו המבקשים הליך נוסף דומה נגד המשיבה (ת"א 9656-01-23 בבית משפט השלום בחדרה) בו בקשו לחשוף פרטי חשבון של משתמש שהוזכר בהליך הנוכחי.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms, Inc ואח'

תיק חיצוני:

8. בהחלטתי מיום 26.12.2022 קבעתי שאין להגיש בשלב זה תשובה לבקשת האישור וכי חלף כך יגישו המשיבות התייחסות קצרה לבקשה – וזו אכן הוגשה. במסמך שהוגש, טענו המשיבות מספר טענות כלהלן: א) המבקשים מייצגים את עצמם שלא כדין, דבר שמהווה הפרה של החוק וכן מהווה הפרה של חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961; ב) הבקשה לא נופלת לאף פריט מהפרטים הקבועים בתוספת השניה לחוק; ג) בקשת האישור לא נתמכת בתצהיר ערוך כדין; ד) המבקשים מנועים מניהול הליך זה משום שנקטו במקביל הליך בבית המשפט השלום בחדרה בו עתרו לחשיפת פרטים אודות פרופיל משתמש שמהווה בסיס להליך כאן; ה) בקשת האישור לא מתאימה להתברר כתובענה ייצוגית.

9. ביום 5.3.2023 קיימתי דיון במעמד הצדדים. בדיון נכחו המבקשים וכן עו"ד נעם רם, אשר ציין כי הוא מייצג את המבקש 3 בלבד. במהלך הדיון ציינתי בפני הצדדים את הקשיים הדיוניים הרבים שעומדים בפני ההליך במתכונתו הנוכחית והצעתי למבקשים לסלק את הבקשה, ולשקול את הדברים מחדש. המבקשים ביקשו לשקול את עמדתם ולשם כך הוריתי להם להגיש עמדה תוך פרק זמן קצר. בעוד שהמבקשים 1 ו-2 הגישו הודעת עדכון, המבקש 3 לא הגיש עמדה כלל.

10. בהודעת העדכון החובקת 13 עמודים, פירטו המבקשים 1 ו-2 מדוע לסברתם אין מניעה ואף נכון לנהל את ההליך בצורתו הנוכחית. המסמך כולל חזרה על חלק מהטענות שנטענו בבקשת האישור, חידוד מספר טענות ופולמוס עם חלק מההערות שהועלו על ידי בית המשפט במהלך הדיון לגבי הקשיים שהבקשה מעוררת.

הכרעה

11. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים ושבתי ועיינתי במסמכים שהצדדים הגישו, המסקנה שאין בילתה – כי יש להורות על סילוק הבקשה על הסף.

12. אכן, הפסיקה מבקשת לצמצם את המקרים בהם תסולק על הסף בקשה לאישור תובענה כייצוגית, זאת מן הטעם כי הדיון בבקשה לאישור תובענה ייצוגית הוא כשלעצמו הילוך מקדמי בו נבחנת האפשרות לנהל תובענה ייצוגית, ועל כן עדיף לא ליצור הליך מקדמי נוסף. הכלל הוא אפוא שראוי לבכר בירור בקשת האישור לגופה על פני דיון בסילוקה על הסף (רע"א 147/22 אבו חרפה נ' מסרי, והפסיקה המאוזכרת שם (29.3.2022)). עם זאת, במקרים קיצוניים ראוי לעשות שימוש בסמכות הנתונה לבית המשפט ולהורות על סילוק הבקשה על הסף, זאת על מנת למנוע הוצאות מיותרות של הצדדים ובזבוז משאבים שיפוטיים לשווא (ראו מיני רבים: רע"א 7383/20 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' אברהם, פסקה 6 [פורסם בנבו] (14.12.2020); רע"א 4243/19 Google

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms, Inc ואח'

תיק חיצוני:

LLC. (לשעבר Google Inc.) נ' ברם, פסקה 5 [פורסם בנבו] (16.7.2019); רע"א 7667/17 רוזנצוויג נ' חזן, פסקה 8 (3.12.2018)). כפי שיפורט בהמשך, ענייננו הוא מקרה מובהק בו יש להורות על סילוק הבקשה על הסף.

13. זאת גם יש לומר, לבית המשפט בהליך ייצוגי המתנהל בשמה של קבוצה, לא כל שכן קבוצה שלפי אחת הגרסאות חובקת את כלל אזרחי המדינה, מיועד תפקיד אקטיבי בבואו לבור את התובענות הראויות להתברר מאלו שאין ראוי לנהלן. על בית המשפט לעמוד על המשמר שלא יוגשו בקשות סרק ובקשות לא ראויות. תפקיד זה לא שמור רק להחלטה בבקשה לאישור, אלא לכל אורכו של ההליך – למן הגשת בקשה האישור ואף עוד לפני קיום דיון בה. לפיכך, ככל שבית המשפט מבחין בבקשה שאין לה תוחלת – וכזו היא הבקשה בענייננו – רצוי כי בית המשפט ייזום דיון באפשרות סילוקה על הסף.

14. הדברים אמורים לנוכח הייחודיות שנושא הליך התובענה הייצוגית. גם אם הדברים ידועים, נשוב ונזכיר כי תובענה ייצוגית אינה ככל הליך משפטי אחר, זאת משום שהתובע הייצוגי לא פועל רק למען עצמו ולא עותר לקבלת סעדים עבורו בלבד, אלא שהוא פועל גם בשם קבוצה ועותר לקבלת סעדים נגד הנתבע לטובת כלל חברי הקבוצה (אביאל פלינט וחגי ויניצקי **תובענות ייצוגיות 17** (2017)). משום כך, אחריות כבדה מוטלת על המבקשים אשר עניינם האישי אינו אלא חלק – ויש שיגידו חלק שולי – מהתמונה הכוללת, אשר מכילה את הקבוצה בשמה הם מבקשים לנהל את ההליך. על בית המשפט לוודא כי עניינים של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל על ידי התובע המייצג ובא הכוח המייצג בדרך הולמת ובתום לב (סעיפים 8(א)-(3)-(4) לחוק). הבקשה רחוקה מדרישות אלו, ואף בא כח מייצג – אין בנמצא.

15. לעמדת, בקשת האישור והתנהלות המבקשים לוקות במספר כשלים בסיסים ומהותיים שלא מאפשרים ניהול ההליך ומחייבים סילוקו על הסף בעוד ההליך באיבו. רובם ככולם של הכשלים נובע מהעובדה כי המבקשים מתיימרים לנהל הליך משמעותי ללא ייצוג משפטי ומבלי שלהליך יצורף בא-כח מייצג. נפתח אפוא בעניין זה.

העדר בא-כח מייצג

16. המבקשים אינם עורכי דין; בבקשת האישור טען המבקש 1 כד: "המבקש יגדיר עצמו משפטן, אוטודידקט שצבר ידע רב במהלך השנים, פרקטיקה, מכח הנסיבות והאמונה שבכוחו לבטא את טיעונו ביעילות רבה ביותר". במהלך הדיון התברר כי למי מהמבקשים אין השכלה משפטית פורמאלית כלשהי. בדיון שהתקיים ביום 5.3.2023 התייצב עו"ד מטעם המבקש 3 אשר

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms, Inc ואח'

תיק חיצוני:

ביקש לבחון את הייצוג (לא הוברר האם הכוונה לשמש כבא כוחו של מבקש 3 או כבא-הכח המייצג בהליך הייצוגי). גם לאחר שהערתי במהלך הדיון לגבי הקושי הנובע מהעדרו של בא-כח מייצג בהליך, עמדו המבקשים על ניהול ההליך בצורתו הנוכחית. נראה שגם עמדה והנימוקים המובאים בצידה, מלמדים על הצורך בייצוג משפטי הולם.

17. הכלל הוא ניהול הליך ייצוגי נעשה ב"שניים" – מבקש ובא-כח מייצג; ואין כל אפשרות לנהל את ההליך ללא בא-כח מייצג. לכל אחד מן השניים תפקיד והאחד לא יכול למלא את מקומו של האחר. עמד על כך בית המשפט העליון:

"לפי המודל שאומץ בישראל, תובענה ייצוגית היא הליך שמוגש ומנוהל על ידי שני שחקנים מרכזיים – מבקש בבקשת האישור שהוא בעל עילת תביעה אישית המשמשת יסוד לתובענה הייצוגית כולה (סעיף 4(א) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, להלן: החוק); ובא כוח מייצג שהוא בעל המקצוע האמון על ייצוג האינטרסים של כלל חברי הקבוצה (סעיף 17 לחוק) ... חרף השונות בין התפקידים המוטלים על המבקש ובא הכוח המייצג, שניהם חיוניים לניהול ההליך ומחויבים לייצג את הקבוצה באופן הולם; בית המשפט נדרש לאשרם באופן פרטני, ואף רשאי להורות על החלפתם במקרה הצורך – והדבר מצביע על כך שלא ניתן לקיים את ההליך הייצוגי בהיעדרו של אחד מהם [...]. מסקנה זו נלמדת גם מן העובדה שמשווגשה בקשת אישור, המבקש ובא הכוח המייצג אינם רשאים לסגת ממנה אלא באישור בית משפט; וזאת אף במצב שבו רק אחד מהם מבקש להסתלק מן ההליך הייצוגי (סעיף 16 לחוק). (רע"א 7819/19 בלום נ' ניוקום סוכנות לביטוח פנסיוני (2004) בע"מ, פסקה 11 (16.7.2020); ראו גם: ע"א 4599/20 ירון נ' המוסד לביטוח לאומי (1.12.2021).

18. המצב המשפטי בהקשר האמור ברור ולמצב זה אין קשר לזכות הגישה לערכאות או לזכותם של המבקשים לבחור את ייצוגם, כפי שהמבקשים חוזרים וטוענים. אכן, לו היה מדובר בהליך רגיל הרי בדרך כלל אין אפשרות לכפות על בעל דין להיות מיוצג. ברם, עניין לנו בהליך ייחודי בו למבקש תפקיד מיוחד – לייצג את עניינו האישי וחשוב מכך – את עניינה של הקבוצה, בהתאמה לכך, גם לייצוג המשפטי תפקיד כפול – האחד, ייצוג האינטרסים של המבקשים; והשני – ייצוג האינטרסים של הקבוצה בשמה מתנהל ההליך. החובה להשתתפות בא-כח מייצג, שתפקידו העיקרי לייצג את האינטרסים של הקבוצה, אין משמעותה כפיית ייצוג משפטי על המבקשים, אלא נועדה למנוע מצב בו המבקשים מנהלים הליך רב עוצמה בשם קבוצה, כשאין להם את הכשירות לכך. במלים אחרות, מה שמונח על הכף אינו עניינם של המבקשים אלא עניינה של הקבוצה. ברוח דברים אלו נפסק למשל כי מבקש בבקשת אישור לא יכול לפטר את בא הכח מתפקידו, עם זאת הוא יכול לשחרור את עורך הדין מייצוגו בעילה האישית (ת"צ (מרכז) 4263-03-11 **אשל היאור בע"מ נ' חברת פרטנר תקשורת בע"מ** (5.4.2012); ראו באופן כללי: אמיר ויצבלט "ייצוג הולם בהסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות" **משפטים** מג 351 (תשע"ג)). נדגיש שוב כי המבקשים אינם עורכי-דין. אם בפסיקת בתי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms, Inc ואח'

תיק חיצוני:

המשפט קיימת הסתייגות ממצב בו תובע ייצוגי שהוא עורך דין ישמש כבא כח הקבוצה, מקל וחומר שאין לאפשר למבקשים כאן שאין להם כל הכשרה משפטית פורמאלית לייצג את הקבוצה (רע"א 9169/16 חלפון נ' שמן משאבי גז ונפט בע"מ, פסקה 8 (26.3.2017)). לסיום נקודה זו נזכיר את סעי' 17 לחוק שקובע כי "במילוי תפקידיו, יפעל בא כוח מייצג בנאמנות ובמסירות לטובת הקבוצה שבשמה הוגשה הבקשה לאישור או הקבוצה שבשמה מנוהלת התובענה הייצוגית, לפי הענין, כאילו היתה שולחתו, בשינויים המחויבים מכך שההליך הוא הליך ייצוגי". ברי, כי אין ביכולת המבקשים למלא חובות אלו.

19. אכן, העובדה כי מההליך נפקד בא כח מייצג, אין בה בהכרח לחרוץ את גורל הבקשה. סעי' 19(ג)1 לחוק קובע כלהלן:

"בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית אף אם לא התקיימו התנאים האמורים בסעיף קטן (א) (3) או (4), אם מצא כי ניתן להבטיח את קיומם של תנאים אלה בדרך של צירוף תובע מייצג או בא כוח מייצג או החלפתם, או בדרך אחרת; אישר בית המשפט תובענה ייצוגית בהתאם להוראות פסקה זו, יתן בהחלטתו הוראות לשם הבטחת ייצוג וניהול ענינם של חברי הקבוצה בדרך הולמת ובתום לב כאמור באותו סעיף קטן".

נכון אני לצאת מנקודת מוצא כי הסעיף האמור חל לא רק בשלב אישור הבקשה לאחר קיום דיון בה אלא גם בשלב הראשוני של דיון בסילוק הבקשה על הסף, ונראה כי לעמדה זו יש אחיזה, בהינתן המשמעות הרבה של אופן ניהול בקשת האישור והשלכותיה על עתיד ההליך. ברם, גם במינוי בא כח מייצג אין כדי להושיע, וזאת משום שבהליך נפלו כשלים נוספים מעבר לשאלת הייצוג, ועל כן אין ההליך הנוכחי מהווה מסגרת ראויה לבירור הסוגיה שהמבקשים מעלים.

20. יוער כי גם לאחר הדיון שהתקיים במעמד הצדדים ולאחר שבית המשפט הבהיר למבקשים את הקושי בניהול הבקשה ללא בא כח מייצג, המבקשים עומדים בהתנגדותם למינוי בא-כח מייצג בשלב הדיון בבקשת האישור. בהודעת העדכון, המבקשים שבים ומציינים כי הם מודעים לכך שההליך הייצוגי מתנהל בשני שלבים, אך לגישתם – יש בכוחם לצלוח את השלב הראשוני ללא ייצוג, ורק בשלב השני יוסדר עניין הייצוג (סעי' 18-9 להודעת העדכון). עמדה זו משוללת כל בסיס וחושפת הבנה מוטעית לגבי הליך האישור, מורכבותו ומרכזיותו בהליך הייצוגי. כידוע, ואין צורך להאריך, אמנם הדיון בבקשת האישור היא שלב מקדמי ולאחריו בא שלב הדיון בתובענה ככל שהבקשה תאושר, אך בקשה לאישור תובענה כייצוגית היא שלב משמעותי ועל כן יש לערוך בגדרו דיון מעמיק (רע"א 729/04 מדינת ישראל נ' קו מחשבה בע"מ, פסקה 10 (26.4.2010)). זאת בשל התפקיד שנועד לדיון בבקשת האישור – סינון התביעות שראויות להתברר; המשמעות הכספית הכבדה שכרוכה בהליך הייצוגי; והכח המשותק שיכול לשאת ההליך הייצוגי כלפי כל אחד מחברי הקבוצה (רע"א 2128/09 הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' עמוסי, פסקה 12 (5.7.2012); ובמקרים

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms, Inc ואח'

תיק חיצוני:

מסוימים אף אם בקשת האישור נדחית (ת"צ (חי') 53332-04-22 מוזס נ' שופרסל בע"מ (14.11.2022)).

21. כדי להמחיש את התפיסה המוטעית באשר לתפקיד בא הכח המייצג, נפנה לטענת מבקשים לפיה בקבוצה "יש מספר עצום של עורכי הדין אשר מטבע הדברים בקיאים בדין" ועל כן "מלאכת בחירת בא כוח מייצג לקבוצה אינה פעולה סבוכה וקשה". טיעון זה חוטא למהותו של ההליך הייצוגי, למאפייניו ולמנוע שעומד מאחורי הצלחתו – ואין צורך לחזור על הדברים.

כשלים נוספים

22. נזכיר כי לצורך אישור תובענה ייצוגית יש צורך בהתקיימותם של מספר תנאים שפוררים בחוק. ברע"א 9617/16 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' לפינר (28.10.2018) רוכזו תנאים אלה, וכך צוין:

"התנאים המצטברים לאישור תובענה כייצוגית פזורים על פני מספר סעיפים בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: חוק תובענות ייצוגיות). בתמצית ניתן לומר כי על מנת שתובענה תאושר כייצוגית נדרש כי עילתה תהא מנויה בתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות (סעיף 3(א) לחוק); כי ייקבע שהיא מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה; כי יש אפשרות סבירה שהשאלות הללו יוכרעו לטובת הקבוצה המיוצגת (סעיף 8(א)(1) לחוק); וכי המכשיר הייצוגי הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין (סעיף 8(א)(2) לחוק) – בהכללה מסוימת, ניתן לומר כי אלה התנאים המהותיים לאישור ניהול הליך ייצוגי. לצד האמור, נקבעו תנאים נוספים לעניין הייצוג, שאין להמעיט מחשיבותם, שלפיהם נדרש להראות שקיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל על ידי התובע המייצג ובא הכוח המייצג בדרך הולמת ובתום לב (סעיפים 8(א)(3)–(4) לחוק). תנאי נוסף הוא קיומה של עילת תביעה אישית לתובע המייצג (סעיף 4(א)(1) לחוק); ואולם מקום שבו כל התנאים לאישור התובענה כייצוגית מתקיימים פרט לתנאי זה, ניתן להורות על החלפת התובע המייצג באחר בעל עילה אישית (סעיף 8(ג)(2) לחוק)"

23. איננו דנים בבקשת האישור לגופה אלא בסילוקה על הסף ועל אין צורך לסקור באופן סדור את התנאים, ובוודאי שאין מקום לדון בהתקיימות כל דרישה ודרישה. מטרת הדיון כאן להצביע

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms, Inc ואח'

תיק חיצוני:

על מספר כשלים שנפלו בבקשה שלא מאפשרים ניהול ההליך במתכונתו הנוכחי גם לו הוחלפו המבקשים ואף מונה בא כח מייצג.

24. עיון בבקשה מלמד כי היא לא ערוכה כדבעי, לא כוללת התייחסות ראויה ומספקת לכלל התנאים הנדרשים לשם אישור התובענה הייצוגית ולגבי מספר נקודות – אף לא קיים טיעון כלל. כך למשל אין פירוט ואין עיגון לטענות העובדתיות לגבי היקף הקבוצה, קיים חוסר בטיעון לגבי היקף הנזק – הן הנזק הכולל לקבוצה והן הפיצוי האישי לו טענות המבקשים (ראו לדוגמה סעי' 5, סעי' 45 לבקשת האישור; וכן ראו סעי' 37 ואילך בכתב התביעה שצורף). כמו כן, אין טיעון סדור לגבי השאלה אם הנזק שנגרם למבקשים לטענתם הוא אותו נזק שנגרם לחברי הקבוצה, במילים אחרות – אין דיון בשאלת קיומם של שאלות משותפות שמצדיקות בירור הטענות במסגרת הליך ייצוגי. בהקשר לנזק, המבקשים טוענים כי נזקם האישי מסתכם בסך של 3.14 מיליון ₪. למקרא נתון זה לא ניתן אלא לתהות – אם המבקשים סבורים כי נגרם לה נזק בסכום כה גבוה, מדוע הם לא פונים להגשת תביעה אישית נגד המשיבות חלף ניהול הליך ייצוגי? (ולא נעלמה מעיני טענת המבקשים כי הם אינם מבקשים טובת הנאה כלשהי לעצמם אלא לתיקון המצב המעוות לגישתם).

25. כשלים נוספים ניתן למצוא גם בטענות לגבי הקבוצה והגדרתה. במקום אחד טוענים המבקשים כי הקבוצה בשמה הם מבקשים לנהל את התביעה היא כלל אזרחי מדינת ישראל; במקום אחר ציינו כי הקבוצה מורכבת מכל מי שיש ברשותו מספר טלפון קווי או סלולרי; ובמקום נוסף – אזרחי ישראל ששם או מספר הטלפון הנייד שלהם או כתובתם מתפרסמים בפייסבוק ללא קבלת אישורם. הדברים הללו מעידים על כשל בטיעון לגבי הקבוצה והיקפה. כשלים אלו לא מאפשרים לחלץ את הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור. הדבר מעורר קושי רב, משום שלא ניתן לאפיין את האנשים שיכללו בקבוצה, ובאופן זה נוצרת עמימות שמונעת מחברי הקבוצה הפוטנציאליים לדעת אם הם חלק מהקבוצה אם לאו, כדי לממש את זכויותיהם הדיוניות הקבועות בחוק, ככל שיחפצו בכך. תוצאה נוספת נלווית היא פגיעה אנושה ביכולת לקבוע כי הבקשה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפת לכלל חברי הקבוצה (סעי' 8(א)(1) לחוק), זאת במיוחד בהעדר טיעון סדור לגבי התקיימות תנאי זה.

26. הקושי בהגדרת הקבוצה מוביל אל בעיה נוספת, והיא העדר טיעון סדור לגבי עילת התביעה. למקרא בקשת האישור ניתן לזהות כי המבקשים נעים אנה ואנה בין שני צירים: הראשון – טענות על פרסום מודעות כוזבות בפייסבוק (ומכאן אחת הגרסאות להגדרת הקבוצה – מי שמספר הטלפון שלו פורסם ללא הסכמתו), והשני התוצאה שנגרמת מאותו פרסום, כלומר ההתקשרות ההמונית למספרי הטלפון שפורסמו (וניתן לשער שטיעון זה הביא את המבקשים לטעון כי הקבוצה היא כל מי שמחזיק בטלפון).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms, Inc ואח'

תיק חיצוני:

27. כידוע, לא ניתן להגיש בקשה לאישור תובענה בכל עילה שהיא, אלא רק באחת העילות המנויות בתוספת השניה לחוק. המבקשים לא מפרטים מכח איזה עילה מבין העילות המנויות בתוספת מוגשת הבקשה. באופן ממוקד יותר, המבקשים לא מצביעים כיצד העילות המבוססות על חוק איסור לשון הרע וחוק הגנת הפרטיות נופלות לגדר התוספת השניה.

28. על פני הדברים נראה כי הלנתם של המבקשים נוגעת לשאלת אחריותן של המשיבות לתוכן הפרסום וכן לשאלת התפקיד שיש ליעד להן לסינון תכנים או להתערבות במידע שמפורסם במסגרת הפלטפורמה שהם מציעים. המדובר בסוגיה מורכבת שמעוררת שאלות רבות, אשר ניתן להתרשם כי למבקשים אין יכולת להתמודד עמה. הבקשה עצמה לא כוללת טיעון מפורש בסוגיה זו, חרף היותה סוגיה מרכזית.

29. במהלך הדיון וכן בהודעת העדכון, המבקשים טוענים כי ניתן לדחוס את הבקשה לגדר פריט 12 לתוספת השניה לחוק שלפיו ניתן להגיש בקשה לאישור לגבי "תובענה ייצוגית תביעה נגד מפרסם כהגדרתו בסעיף 30 לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, בעילה לפי הסעיף האמור". אינני רואה למצות את הדיון בשאלת העילה ובפרט בשאלה אם מצב הדברים המתואר בבקשה, כלומר מצב בו אדם מפרסם פרסום כוזב שכולל מספר טלפון של אזרח תמים שגורר בעקבות כך פניות של אזרחים תמימים גם הם לאותו "נמען" – יכול ליפול בגדר סעיף 30א' לחוק התקשורת. זאת משום שדי בכשלים אותם מניתי עד כה כדי להביא לסילוק התובענה, ונראה כי הטענות בעניין זה לא מוצו על ידי הצדדים והסוגיה לא לובנה עד תום. עם זאת, אעיר כי במצב הדברים אליו מכוונים המבקשים יהיה צורך לדון במספר שאלות. בין היתר שאלות אלו: האם מדובר בפרסומת? האם המודעה שפורסמה בפייסבוק היא בגדר "פרסום"? מיהו "המפרסם"? האם פייסבוק נחשבת "מפרסם" בשם לב להגדרת המונח בחוק התקשורת? מה גדר אחריותן של המשיבות כמי שסיפקו את הפלטפורמה לפרסום? ושאלות נוספות, שכאמור, אינני סבור כי ראוי להכריע בהן בשלב ראשוני זה.

30. בהינתן התוצאה אליה הגעתי, אינני רואה להידרש ליתר הטענות שהעלו המשיבות, ואלה כוללות בין היתר: השלכת ההליך המשפטי בו נקטו המבקשים במקביל להליך זה שבו עתרו לקבלת פריטי החשבון בו נעשו הפרסומים; יכולתו של המבקש 1 לשמש תובע ייצוגי בשל הליך פשיטת רגל בו היה נתון ואשר בוטל בשל חוסר תום לב (כך לפי הטענה), ונוכח כתב אישום שהוגש נגדו בגין עבירות מס; וכן טענות דיוניות נוספות שהועלו בדיון ובהודעת העדכון, כמו למשל אי צירוף תצהיר לבקשת האישור.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 48920-12-22 זלצמן ואח' נ' Meta Platforms , Inc ואח'

תיק חיצוני:

31. לפני סיום: על פני הדברים המבקשים סבלו מפרסומים כוזבים כאלה ואחרים שנעשו בפייסבוק שגררו פגיעה בהם. בית המשפט לא מתעלם מהסיטואציה האישית בה היה נתונים המבקשים ומניסיונם להסיר את העוול שלטענתם נגרם להם. אך כאמור זאת לא ניתן לעשות בגדרו של הליך ייצוגי במתכונת שהמבקשים הציגו בהליך זה.

32. התוצאה המתבקשת מכל האמור, כי לא ניתן לדון בבקשה במתכונתה הנוכחית ועל כן אני מורה על סילוק בקשת האישור על הסף. נוכח התוצאה אליה הגעתי ובשים לב להתנהלות המבקשים, אני מחייב את המבקשים (ביחד) לשלם למשיבים הוצאות בסכום כולל של 3,000 ₪.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, כ' אדר תשפ"ג, 13 מרץ 2023, בהעדר הצדדים.

מוחמד עלי, שופט